

گزارش نخستین روز همایش دوسالانه ادبیات کودک و مطالعات کودکی با عنوان "ادبیات کودک و دیگری" (۹۷/۸/۲)

قسمت سوم:

دکتر حسین شیخ رضایی: "ادبیات نقش تعدیل کننده دارد".

دکتر حسین شیخ رضایی، دبیر علمی همایش، بحث خود را با معرفی سه آزمایش در حوزه روان‌شناسی شناخت آغاز کرد.

وی گفت: "نخستین آزمایش در سال ۱۹۷۰ انجام شده، که در آن تعدادی از دانش‌آموزان را به دو گروه تقسیم کردند. این تقسیم، تصادفی بود و به دانش‌آموزان، دلیل بی‌اهمیتی را مبنای تقسیم اعلام کردند. از دانش‌آموزان پرسیده شد صد واحد پول را چگونه بین خودشان تقسیم می‌کنند؟ مشاهده شد که آنها تمایل دارند به گروه خودشان سهم بیشتری اختصاص دهند. در سال ۱۹۷۴ همین آزمایش با تقسیم تصادفی اجرا شد و همان نتیجه به دست آمد؛ و در آزمایشی دیگر مجدداً همان کار تکرار شد. آنگاه در سال ۱۹۸۸ در آزمایشی، افراد سه گروه آمریکایی، انگلیسی، تبار، آمریکایی آفریقایی تبار و آمریکایی مکزیکی تبار را به فروشگاه‌هایی فرستادند که صاحبان آنها از این سه دسته بودند. سپس از فروشندگان در مورد تعداد افراد هر گروه سؤال کردند. پاسخ فروشندگان نشان داد که آنها افراد گروه خود را درست تشخیص داده بودند، ولی همه افراد دو گروه دیگر را یکسان دیده بودند. این آزمایش نشان داد که ما دیگری را همگن می‌بینیم و به تفاوت‌ها توجه نمی‌کنیم".

به گفته دبیر علمی همایش: "همچنین در آزمایشی در سال ۱۹۹۶ مشخص شد وقتی ما در مورد دیگری دارای سوگیری هستیم و نگاهی کلیشه‌ای داریم، در مواجهه با کارهایی که تایید کننده این سوگیری هستند، از تعابیر انتزاعی و کلی استفاده می‌کنیم؛ ولی اگر برخلاف انتظار ما، فعلی از دیگری سرزنش، آن را به صورت توصیف جزئی بیان می‌کنیم.

به گفته این پژوهشگر: "به دلایل زیستی و تکاملی، مغز ما طوری سیم‌پیچی شده که تمرکزمان روی افراد هم‌گروه است. به نظر می‌رسد ادبیات با نشان دادن تنوع برون‌گروهی، نقش تعدیل کننده در این امر دارد".